

10 LAT DZIAŁALNOŚCI TOWARZYSTWA MIŁOŚNIKÓW GOSTYŃSKIEJ FARY

Kościół farny pw. św. Małgorzaty w Gostyniu jest średniowieczną budowlą, wzniesioną prawdopodobnie w latach 1418-1436. To jeden z najcenniejszych obiektów gotyckich w Wielkopolsce, jego bryła nie była bowiem poddawana poważniejszym przebudowom od połowy XVI stulecia. Próżno jednak szukać naukowych czy popularnych opracowań dotyczących tej świątyni. Pierwsze publikacje pojawiły się dopiero w czasie I wojny światowej, kilka następnych w dwudziestoleciu międzywojennym – głównie na łamach miejscowej „Kroniki Gostyńskiej”. Następne dopiero w kilku ostatnich latach za sprawą osób, które postanowiły sformalizować swoje zainteresowanie kościołem św. Małgorzaty w Gostyniu, zakładając stowarzyszenie.

Zebranie założycielskie członków Towarzystwa Miłośników Gostyńskiej Fary, bo taką nazwę ostatecznie przyjęto, odbyło się 8 września 2006 roku. Wybrano na nim władze organizacji. Było to możliwe po zarejestrowaniu stowarzyszenia w Krajowym Rejestrze Sądowym, co nastąpiło 27 lipca 2006 roku. W głosowaniu jawnym wybrano siedmioosobowy Zarząd i trzyosobową Komisję Rewizyjną. Na pierwszym posiedzeniu Zarządu, odbytym w tym samym dniu, ukonstytuowały się władze stowarzyszenia. Prezesem został Zdzisław Kamiński, wiceprezesem Robert Czub, sekretarzem Agnieszka Wujek, a skarbnikiem Jerzy Góralski. W skład zarządu weszli również: Andrzej Konieczny, Maciej Kretkowski i Ewa Misiaczyk. Przewodniczącym komisji rewizyjnej został Paweł Hübner, jego zastępcą Jan Poprawa, a sekretarzem Grzegorz Kaniewski. W 2009 roku dokonano korekt w składzie władz. Od tej chwili Zarząd Towarzystwa tworzą: Zdzisław Kamiński – prezes, Robert Czub – wiceprezes, Andrzej Smektała – sekretarz, którego później zastąpiła Lucyna Lisiecka, Jerzy Góralski – skarbnik, Maciej Kretkowski – członek Zarządu. Przewodniczącym Komisji Rewizyjnej jest Paweł Hübner, a członkami Maciej Nowak i Grzegorz Kaniewski. Od samego początku istnienia organizacji godność prezesa honorowego sprawuje ks. prałat Artur Przybył.

Członkowie-założyciele Towarzystwa przed kościołem farnym (2006)

W stowarzyszeniu działa czynnie kilkanaście osób, lecz na comiesięczne spotkania przybywają także niezrzeszeni sympatycy. Zebrania odbywały się początkowo w Domu Katolickim pw. św. Józefa przy ul. Jana Pawła II 10 w Gostyniu, na probostwie, a od sześciu lat w siedzibie Muzeum w Gostyniu przy ul. Kościelnej 5. W 2010 roku Towarzystwo uzyskało status organizacji pożytku publicznego. Z pozyskanych środków z tytułu 1% odpisu od podatku dochodowego od osób fizycznych wspieramy renowację zabytków ruchomych kościoła farnego oraz prowadzimy na jego terenie badania.

Zasadniczymi celami Towarzystwa Miłośników Gostyńskiej Fary są: wzbogacanie i upowszechnianie wiedzy o przeszłości kościoła farnego w Gostyniu, krzewienie właściwego stosunku do dziedzictwa narodowego, dóbr kultury i uczestnictwa w ich ochronie, promocja jedyne go zabytku architektury gotyckiej w Gostyniu i jednego z nielicznych w Wielkopolsce. Służyć temu mają głównie inicjowanie i inspirowanie prac badawczych nad historią kościoła farnego w Gostyniu, współpraca przy renowacji i rekonstrukcji świątyni, gromadzenie, opracowywanie i udostępnianie dokumentacji materialnej związanej z historią kościoła farnego, organizowanie sympozjów, prelekcji, spotkań, konkursów, wystaw i innych imprez o charakterze kulturalno-historycznym poświęconych zagadnieniom historii kościoła farnego oraz prowadzenie działalności wydawniczej promującej kościół pw. św. Małgorzaty w Gostyniu.

Najważniejszym zadaniem organizacji jest jednak wspieranie działań parafii w zakresie konserwacji zabytków ruchomych. W latach 2013-2014

Towarzystwo dofinansowało renowację ołtarza „Jezu, Ufam Tobie” kwotą nieco ponad 50000 zł. Z kolei w 2016 roku z naszych środków została wykonana konserwacja nastawy ołtarza Matki Bożej. Na ten cel przeznaczono blisko 40000 zł. W latach 2008-2009, z funduszy parafii św. Małgorzaty w Gostyniu i pozyskanych przez członków Towarzystwa Miłośników Gostyńskiej Fary dotacji z samorządu Województwa Wielkopolskiego oraz samorządu Gminy Gostyń, poddano zabiegom konserwatorskim trzy obrazy – „Wniebowstąpienie”, „Św. Antoni”, „Św. Franciszek z Asyżu” – oraz gotyczką rzeźbę Matki Boskiej. Koszt tych renowacji wyniósł kilkadziesiąt tysięcy złotych. Ponadto w 2013 roku ze środków Towarzystwa poddano renowacji: monstrancję z przełomu XVII i XVIII wieku, kielich z XVIII wieku, kustodię, feretron Dzieciątko Praskie, feretron z obrazem Matki Boskiej i Pana Jezusa, a także pacyfikał z XVI wieku. W następnym roku członkowie Towarzystwa, dzięki łańcuchowi przypadków i pomocy ludzi dobrej woli, „zdobyli”, a następnie zakonserwowali XVII-wieczną konsolę. Zabytek przekazano proboszczowi, który umieścił go w kaplicy św. Anny.

Prezentacja zakonserwowanych paramentów liturgicznych podczas Nocy Muzeów (2011)

W latach 2008 i 2014 na zlecenie Towarzystwa Miłośników Gostyńskiej Fary wykonano badania georadarowe posadzki kościoła i przyległego terenu. Prace przeprowadziły specjalistyczne firmy z Wrocławia. Badania w części potwierdziły hipotezy odnoszące się do pustek pod prezbiterium i wieżą kościoła. Udowodniono w ten sposób ostatecznie istnienie czterech krypt pod prezbiterium. Natrafiono też na podziemny system grobów po północnej stronie kościoła. Być może są to groby katakumbowe. Z kolei w lipcu

2009 roku przeprowadzono zadymianie kanałów przeciwwilgociowych gostyńskiej fary. Wykonano je także na zlecenie organizacji. Celem było zaś udowodnienie prawdziwości hipotezy, że liczne otwory w murze kościoła to system wentylacyjny, a widoczne gniazda są faktycznie połączone kanałami, tak by powietrze mogło swobodnie krążyć. Badania przyniosły potwierdzenie założeń.

W 2006 roku członkowie Towarzystwa rozpoczęli poszukiwanie i dokumentowanie rzeźb przekazanych w 1925 roku z kościoła farnego do Muzeum Archidiecezjalnego w Poznaniu. Udało się pozyskać stosowne dokumenty i zdobyć fotografie. Wykonano powiększenia zdjęć, dzięki którym łatwiej jest teraz poszukiwać zaginionych dzieł. Kilka rzeźb zostało zidentyfikowanych w Muzeum Archidiecezjalnym w Poznaniu. Dziś już wiadomo, że w zbiorach tej placówki muzealnej przechowywanych jest co najmniej 9 rzeźb, które niegdyś zdobiły gostyńską farę. Sześć z nich w marcu i w kwietniu 2011 roku zaprezentowano w Muzeum w Gostyniu na wystawie „Nieznane rzeźby sakralne z ziemi gostyńskiej”. Współorganizatorem tej ekspozycji było Towarzystwo Miłośników Gostyńskiej Fary. Odnaleziono też zdjęcia przedstawiające remont kościoła z lat 1901-1906. Rok później rozpoczęto systematyczne kwerendy w Archiwum Archidiecezjalnym w Poznaniu i Archiwum Państwowym w Lesznie. Pozyskane i przetłumaczone dokumenty dotyczące historii gostyńskiej świątyni umieszczane są na stronie internetowej Towarzystwa. Strona ta działa od 2011 roku.

Spotkanie z ks. Rafałem Rybackim – kustoszem Archiwum Archidiecezjalnego w Poznaniu

Towarzystwo Miłośników Gostyńskiej Fary prowadzi także działalność wydawniczą. Opracowaliśmy i wydrukowaliśmy po blisko 100 latach ponownie pracę ks. Stanisława Kozierowskiego *Dzieje Gostynia w średnich wiekach* oraz foldery informacyjne o kościele farnym. Wydano je w pięciu językach: polskim, angielskim, niemieckim, francuskim i rosyjskim. Foldery zawierają podstawowe informacje historyczne, ciekawostki dla turystów i historyków, barwne ilustracje, dane teleadresowe i rozkład mszy świętych. Tym samym gostyńska fara jest jedynym w gminie Gostyń obiektem przygotowanym na wizyty turystów, także zagranicznych. Członkowie Towarzystwa chętnie pełnią funkcje przewodników i prelegentów dla osób chcących bliżej poznać historię kościoła pw. św. Małgorzaty.

Członkowie Towarzystwa to inicjatorzy wydania albumu o farze. Pracowali nad redakcją zawartego w nim tekstu. Przygotowali też podpisy pod zdjęciami oraz dostarczyli tłumaczenia w językach niemieckim i włoskim. Wydawcą publikacji była firma Netbox. Album ukazał się w czerwcu 2010 roku. Z kolei od 2008 roku nasze Towarzystwo wydaje, we współpracy z gostyńskim oddziałem Katolickiego Stowarzyszenia „Civitas Christiana”, kalendarze o tematyce związanej ze świątynią pw. św. Małgorzaty.

Popularyzacja historii najstarszego gostyńskiego zabytku stanowi główną formę działalności stowarzyszenia. Farę zwiedzają zarówno goście krajowi, jak i zagraniczni.

W lipcu 2008 roku Towarzystwo Miłośników Gostyńskiej Fary było współorganizatorem festynu parafialnego. Z tej okazji we współpracy z Fundacją „Miejsce moje” przygotowaliśmy i zrealizowaliśmy film o historii fary oraz prezentację multimedialną. Film, prezentacja, prelekcja i konkurs wie-

dzy historycznej były częścią festynu. Ponadto ukazały się dwie kartki pocztowe, na których umieszczono postacie świętych znajdujące się na zapleczkach stalli renesansowych. Film o dziejach kościoła św. Małgorzaty wyświetlony został przez lokalne telewizje w Rawiczu, Lesznie i Gostyniu. Z kolei w grudniu 2015 roku w gostyńskim kinie „Pod Kopułą” odbył się premierowy pokaz filmu pt. *Z ziemi włoskiej do polskiej*. Blisko 20-minutowy dokument pokazuje niezwykłą historię wykonanej z białego marmuru figury Matki Boskiej Niepokalanej, stojącej dziś przed kościołem farnym w Gostyniu.

W 2014 roku Towarzystwo współorganizowało w gostyńskim kinie prezentację historyczną „Góra Zamkowa dawniej i dziś”. W latach 2011-2014 czynnie uczestniczyło w organizacji kolejnych edycji „Nocy Muzeów”, przybliżając przede wszystkim historię gostyńskiego kościoła farnego. Było wreszcie organizatorem siedmiu wycieczek turystycznych po Wielkopolsce, w których wzięli udział nie tylko członkowie Towarzystwa.

Towarzystwo Miłośników Gostyńskiej Fary formalnie działa od dekady. Zrzesza niewielu członków, ma jednak dużą liczbę sympatyków i osób wspierających. Każdego roku na konto organizacji swój 1% przekazuje ponad 300 osób. W ostatnich dwóch latach Towarzystwo było największym w powiecie beneficjentem z tego tytułu. Serdecznie za to dziękujemy.

O zamierzeniach, działaniach i efektach pracy członkowie Towarzystwa obszernie informują na stronie internetowej www.faragotykgostyn.pl. Wszystkich chętnych zapraszamy do współpracy.